

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av kostnämnden i Lycksele år 2015

Rapport nr 24/2015

April 2016
Jonas Hansson, revisionskontoret
Diarienummer: REV 27:2-2015

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS.....	3
1.1. MÅLUPPFYLLELSE.....	3
1.2. REKOMMENDATIONER	3
2. BAKGRUND	4
2.1. REVISIONSFRÅGOR METOD M.M.	4
2.2. REVISIONSKRITERIER	4
2.3. ANSVARIG STYRELSE ELLER NÄMND.....	5
3. NÄMNDENS UPPDRAG.....	5
3.1. KOMMUNALLAGEN	5
3.2. FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR NÄMNDEN	5
3.3. LANDSTINGSSTYRELSENS ANVISNINGAR.....	5
3.4. NÄMNDENS VERKSAMHETSPLAN.....	5
4. NÄMNDENS VERKSAMHET UNDER ÅR 2015.....	6
4.1. NÄMNDENS STYRDOKUMENT OCH PROTOKOLL	6
4.2. NÄMNDENS EKONOMISTYRNING	6
4.3. NÄMNDENS ARBETE MED INTERN KONTROLL.....	7
4.4. NÄMNDENS DELÅRSRAPPORTER OCH ÅRSRAPPORT	8
4.5. ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV IAKTTAGELSER FÖREGÅENDE ÅR	9
5. SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR.....	10
5.1. REKOMMENDATIONER	10

1. Sammanfattande analys

1.1. Måluppfyllelse

Vi bedömer att nämnden har utvecklat sin redovisning men konstaterar att verksamhetsplanen fortfarande i stor utsträckning saknar mätbara mål. Det går därför inte att bedöma om resultatet år 2015 är förenligt med fullmäktiges mål och uppdrag för nämnden.

Kostnämnden redovisar i årsrapporten att nämnden uppfyller ett av fyra verksamhetsmål. Två av målen uppfylls inte och ett mål uppfylls delvis.

Kostnämnden redovisar ett ekonomiskt underskott med 2,92 miljoner kronor för år 2015. Detta är en avvikelse med -7,8 % i relation till de budgeterade intäkterna.

Vår bedömning från tidigare år om att nämnden har en allt för svagt utvecklad intern kontroll kvarstår.

1.2. Rekommendationer

Vi rekommenderar nämnden att:

- Utveckla verksamhetsplanen med mätbara mål
- Utveckla arbetet med den interna kontrollen

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser och nämnder. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

I föregående års granskning lämnade revisorerna följande rekommendationer till kostnämnden:

- Utveckla styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål.
- Utveckla arbetet med den interna kontrollen.
- Undersöka om det finns behov av att revidera nämndens attestordning och dokumenthanteringsplan som är från 2011.

2.1. Revisionsfrågor metod m.m.

Den första revisionsfråga som granskningen ska besvara är om nämndens måluppfyllelse är tillräcklig.

Den andra revisionsfrågan är om nämnden har haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde. För denna del har vi formulerat följande underliggande revisionsfrågor:

- Är nämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?
- Har nämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?
- Har nämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning.

Granskningen är genomförd med stöd av revisionskontorets program för årlig granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar.

Granskningen avser nämndens verksamhet år 2015. Granskningen omfattar inte om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med landstingets delårs- och årsbokslut.

Granskningen är kvalitetssäkrad av kostchefen i Lycksele kommun.

2.2. Revisionskriterier

Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår från:

- Kommunallagen
- Fullmäktiges reglemente för nämnden

- Samverkansavtal mellan Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting

2.3. Ansvarig styrelse eller nämnd

Granskningen avser kostnämnden i Lycksele.

3. Nämndens uppdrag

3.1. Kommunallagen

Nämnden har enligt kommunallagens 6 kap 7 § ansvar för bedriva verksamheten inom sitt ansvarsområde i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

3.2. Fullmäktiges reglemente för nämnden

Landstingsfullmäktige och Lycksele kommunfullmäktige fastställde år 2007 ett reglemente för kostnämnden. Reglementet uppdaterades under år 2014. Av reglementet framgår att kostnämnden ansvarar för kostproduktion i enlighet med det samverkansavtal som kommunen och landstinget tecknat.

Av samverkansavtalet framgår att kostnämnden ingår i Lycksele kommuns organisation. Verksamheten leds av kostchefen. Kommunen är arbetsgivare för personalen och ansvarar för beredning och verkställighet av nämndens beslut.

3.3. Landstingsstyrelsens anvisningar

I anvisningarna för nämndens delårs och årsrapportering framgår att nämnden ska följa upp och utvärdera sina respektive verksamheter mot bakgrund av de mål som fastställts av landstingsfullmäktige och de mål som fastställts i de egna verksamhetsplanerna. I delårsrapporterna ska det finnas prognoser för verksamhetsmålen förväntade resultat vid årets slut.

3.4. Nämndens verksamhetsplan

Nämndens verksamhetsplan har fyra övergripande verksamhetsmål:

1. **Finansiellt:**
 - Bedriva verksamheten i enlighet med fastställd budget.
2. **Personal:**
 - Möjliggöra kompetensutveckling på olika nivåer för att möta framtida krav och behov.
 - Sträve efter att Lycksele kost ska vara en attraktiv arbetsplats så att personalen vill stanna kvar.
 - Kostnämnden ska arbeta med mångfalds- och jämställdhetsplanens mål inom; arbetsförhållanden, arbetsliv och föräldraskap, trakasserier, kompetensutveckling och rekrytering samt lönefrågor.

3. **Hälsa:** Utveckla en hälsofrämjande arbetsplatskultur som kännetecknas av medarbetarnas engagemang, inflytande och delaktighet.
4. **Miljö/Hållbarhet:** Producera en kvalitetssäker kost enligt de kvalitetskrav som ställts i kostnämnden. Andelen ekologiska och MSC-märkta varor ska uppgå till minst 25 %.

Vår kommentar

Nämnden har utvecklat sin verksamhetsplan med en tydligare struktur. Fortfarande saknas dock i stor utsträckning mätbara mål och aktiviteter.

4. Nämndens verksamhet under år 2015

4.1. Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har under år 2015 haft 4 protokollförda sammanträden. I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad nämnden beslutat om grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2015-05-07 §33
Budget år 2015	Ja	2014-04-14 §18
Underlag för landstingsplan och budget inför nästkommande år	Ja	2015-02-26 §9
Internkontrollplan 2015	Nej	Se avsnitt 4.3 om nämndens arbete med intern kontroll.
Delegationsordning	Ja	2015-02-26 §12
Attestordning	Ja	
Dokumenthanteringsplan	Ja	2015-02-26 §11
Delårsrapport 1	Nej	Kostnämnden har skickat in en resultaträkning samt prognos per 30 april 2015. Kostnämnden har inte beslutat om någon delårsrapport per april 2015.
Delårsrapport 2	Ja	2015-09-09 §42
Årsredovisning år 2015	Ja	2016-02-17 §5

Vår kommentar

Det är positivt att nämnden i stor utsträckning beslutat om grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde. Vi noterar att nämnden inte beslutat om någon delårsrapport per april 2015.

4.2. Nämndens ekonomistyrning

Kostnämnden har vid varje sammanträde tagit del av en ekonomisk rapport som är sammanställd av kostchefen. Den ekonomiska rapporteringen är ut-

förlig och beskriver nämndens ekonomiska utveckling på ett bra sätt. Kostchefen beskriver i rapporterna att verksamheten för år 2015 kommer att redovisa ett underskott till följd av minskade intäkter från både kommunen och landstinget. Kostchefen har vidtagit åtgärder för att minska verksamhetens kostnader men detta har inte räckt till för att undvika ett underskott.

4.3. Nämndens arbete med intern kontroll

Av kommunallagens 6 kap. 7§ framgår att nämnden ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan. I likhet med tidigare år är internkontrollplanen i princip identisk med verksamhetsplanen. Internkontrollplanen innehåller inte några kontroller eller aktiviteter utöver den ordinarie uppföljningen. Nämnden har i likhet med tidigare år inte genomfört någon dokumenterad riskanalys inför beslut om internkontrollplanen.

Vi har vid protokollgranskning inte kunnat fastställa att nämnden säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanen har blivit genomförda. Nämnden har inte rapporterat om uppföljningen av den interna kontrollen till landstingsstyrelsen.

Av tabellen nedan framgår nämndens arbete med intern kontroll utifrån frågorna i revisionskontorets granskingsprogram.

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
1. Har nämnden upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen? ¹	Ja	Av internkontrollplanen framgår att kostchefen ansvarar för uppföljningen.
2. Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Nej	
3. Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Nej	Nämnden har beslutat om en internkontrollplan (2015-02-26 §8). Internkontrollplanen innehåller inte några kontroller eller aktiviteter utöver den ordinarie uppföljningen.
4. Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Nej	
5. Har nämnden säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda?	Nej	
6. Har nämnden bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Nej	

7. Har nämnden beslutat om åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	
8. Har nämnden senast i samband med årsredovisningen till landstingsstyrelsen rapporterat om resultatet från sin uppföljning av den interna kontrollen?	Nej	

Vår kommentar

Nämndens arbete med intern kontroll är fortfarande svagt utvecklat. Nämnden har beslutat om en internkontrollplan men planen innehåller inte några kontroller eller aktiviteter utöver den ordinarie uppföljningen.

4.4. Nämndens delårsrapporter och årsrapport

4.4.1. Delårsrapport per augusti 2015

I delårsrapporten per augusti 2015 konstaterade nämnden att det ekonomiska målet inte kommer uppnås vid årets slut. Orsaken är minskade intäkter från kommunen och landstinget. Nämnden beslutade att minska bemaningen med en tjänst under hösten 2015. Nämnden gjorde inte någon bedömning av om övriga verksamhetsmål skulle uppnås vid året slut.

4.4.2. Årsrapport

Kostchefen har tagit fram en verksamhetsberättelse för år 2015 som nämnden tagit del av och godkänt vid sitt sammanträde den 17 februari 2016. I rapporten redovisar nämnden att ett verksamhetsmål är uppfyllt, ett är delvis uppfyllt och att två verksamhetsmål inte uppfyllts.

Nämnden hade för år 2015 fyra verksamhetsmål:

Mål	Målet uppfylls	Nämndens kommentar	Vår kommentar
Finansiellt mål	Nej	På grund av minskade intäkter från äldre- och handikappomsorgen samt skolan och landstinget uppnås inte målet.	Nämnden gör ett underskott på sammanlagt 2,9 miljoner kronor vilket motsvarar 7,8 % av de budgeterade intäkterna.
Personal	Ja	Av årsrapporten framgår att samtliga åtgärder i verksamhetsplanen är genomförda.	Det är svårt för oss att bedöma om målet är uppfyllt.
Hälsa	Nej	Nämnden arbetar med rehabutredning-	

		ar.	
Miljö- och hållbarhet	Delvis	Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 14%.	Målvärdet 25% är inte uppfyllt.

Vår kommentar

Nämnden följer upp och kommenterar samtliga övergripande mål från verksamhetsplanen. Kommentarer är dock korta och det är svårt att värdera nämndens bedömning. Som vi angett under avsnitt 3.5 så innehåller nämndens verksamhetsplan få mätbara mål. Man kan därför utifrån nämndens redovisning inte bedöma om resultatet år 2015 är förenligt med fullmäktiges mål och uppdrag för nämnden.

4.5. Åtgärder med anledning av iakttagelser föregående år

Vid tidpunkten för förra årets granskning så hade nämnden redan beslutat om 2015 års verksamhetsplan och internkontrollplan.

I ett yttrande som inkommit till revisorerna har nämnden angett att ett arbete har inletts med anledning av rekommendationerna vid 2014 års granskning av kostnämnden. Vi har dock inte vid 2015 års granskning kunnat se något resultat av detta arbete.

Rekommendationer från 2014 års granskning:	Har nämnden under år 2015 vidtagit tillräckliga åtgärder? Ja/Nej	Vår kommentar:
Utveckla styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål.	Nej	Verksamhetsplanen för år 2015 innehåller inte fler mätbara mål.
Utveckla arbetet med den interna kontrollen.	Nej	
Undersöka om det finns behov av att revidera nämndens attestordning och dokumenthanteringsplan som var från 2011.	Delvis	Nämnden har reviderat sin dokumenthanteringsplan men inte sin attestordning.

5. Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Är nämndens måluppfyllelse tillräcklig?	Nej	Nämndens egen bedömning är att ett av fyra verksamhetsmål är uppfyllt. Nämnden redovisar ett underskott med 2,92 miljoner kronor vilket motsvarar 7,8 % av de budgeterade intäkterna.
Är nämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?	Nej	Vår bedömning är att nämndens redovisning av måluppfyllelsen i årsrapporten inte är tillräckligt utvecklad.
Har nämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?	Nej	Vår bedömning är att nämndens arbete med intern kontroll inte är tillräcklig.
Har nämnden agerat tillräckligt med anledning av revisorernas rekommendationer i 2014 års granskning?	Nej	Nämnden har i ett yttrande till revisorerna angett att ett arbete påbörjats med anledning av rekommendationerna i 2014 års granskning. För år 2015 kan vi ännu inte se resultatet av detta arbete.

5.1. Rekommendationer

Vi rekommenderar kostnämnden att:

- Utveckla verksamhetsplanen med mätbara mål
- Utveckla arbetet med den interna kontrollen.

Umeå den 8 april 2016

Jonas Hansson
Revisor
Västerbottens läns landsting

